

Motion ang Sametingets röstlängd

Sametingslagen

Till Sametingets röstlängd antas samer som uppfyller både det subjektiva kriteriet och objektiva kriterier enligt sametingslagen (1992:433), 1 kap 2:

Med same avses i denna lag den som anser sig vara same (subjektivt kriterium) **och** följande objektiva kriterier:

- gör sannolikt att han eller hon har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller
- gör sannolikt att någon av hans eller hennes föräldrar, far- eller morföräldrar har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller
- har en förälder som är eller har varit upptagen i röstlängd till Sametinget.

Enligt sametingslagen krävs det således att utöver att personen upplever sig vara same att ett av de tre objektiva kriterierna i lagtexten är uppfyllda

Enligt den nyligen ändade Sametingslagen (SFS 2024:523) anges

§ 37 För aktualisering, komplettering och kontroll av röstlängden får valnämnden och länsstyrelsedet län där Sametinget har sitt säte hämta in uppgifter från Skatteverkets folkbokföringsregister.

Om det saknas uppgifter i folkbokföringen ska ytterligare efterforskningar göras i rimlig omfattning.

Den som har anmält sig till röstlängden och vars uppgifter inte kan verifieras genom åtgärd enligt första eller andra stycket ska inte tas upp i röstlängden. Lag (2024:523).

Denna revidering har medfört ett förändrat krav kring att de sökande till röstlängden ska verifiera lämnade uppgifter i sin ansökan.

Valnämndens tillämpning av Sametingslagen

Sedan Sametingets etablering år 1993 har Valnämndens tillämpning av kriterierna för upptagande av samer till röstlängden både diskuterats och ifrågasatts. Såväl beredning med verifiering av sökandens uppgifter och beslutsprocesser har varierat över tid. På grund av den bristfälliga granskningen och verifieringsarbete har personer som inte uppfyllt gällande kriterier upptagits i röstlängden i strid med gällande sametingslag. Det innebär att det i Sametingets röstlängd nu finns ett antal personer som inte borde ha upptagits i röstlängden. Det är allvarligt om personer upptagits i Sametingets röstlängd baserat på oriktiga uppgifter

som i sig är ett skäl att avregistrera dessa personer från röstlängden enligt nu gällande sametingslag. Om antalet personer som inte uppfyller gällande kriterier enligt sametingslagen ökar i omfattning menar Sámiid Riikkabellodat att det finns en överhängande risk att Sametingets legitimitet som ett samiska folkvalt organ undergrävs. Uppenbart är också att framtida sametingsval kan ogiltigförklaras med hänvisning till att röstlängden är felaktig.

Problem

Ett annat problem är att Sametingets röstlängd också används i allt större omfattning i ett civilrättsligt sammanhang. Att bli inskriven i Sametingets röstlängd innebär att personen får rösträtt vid sametingsvalen *men* med det följer inga civilrättsliga grundade rättighet eller för den delen skyldigheter inom till exempel fastighetsrätten och rennäringslagstiftningen. Att bli upptagen i Sametingets röstlängd har också resulterat i att flertalet politiker i Sametinget har blandat ihop politiska rättigheter som rösträtt i sametingsvalen med bl a rätten till jakt och fiske. Några civila rättigheter medföljer inte med att bli upptagen i Sametingets röstlängd.

Yrkande

För att säkerställa Sametingets legitimitet som ett folkvalt samiskt organ och att Sametingets röstlängd enbart ger röstberättigade samer rösträtt i sametingsvalen yrkar därför *Sámiid Riikkabellodat*

att hela Sametingets röstlängd gås igenom för att säkerställa att alla som är upptagna på röstlängden uppfyller både det subjektiva **och** objektiva kriterierna samt att ingen person upptagits i röstlängden på oriktiga uppgifter.

Sámiid Riikkabellodat

Marianne Gråik

Paulus Kuoljok

Johanna Njaita

Johannes Marianen

Åsa Blind

Anja Fjällgren-Valkeapää

KarenAnn Hurri

Ingrid Inga

Erika Jannok